

Doel: verbeteren van de onderlinge samenwerking in vitale infrastructuur

Vitale processen, producten of diensten, die nodig zijn in een samenleving, kunnen bij uitval (om wat voor reden dan ook) grote effecten hebben op de continuïteit en veiligheid van onze samenleving. Maatschappelijk doel van dit project is dat Nederland veiliger is door een betere risico- en crisisbeheersing. Het streven is erop gericht dat de uitval van (delen van de) vitale infrastructuur niet leidt tot maatschappelijke ontwrichting. Daarvoor is een goede onderlinge samenwerking nodig tussen bedrijven, veiligheidsregio's en ministeries. Het project heeft tot doel die samenwerking te verbeteren. Door het creëren van actieve netwerken waarin verantwoordelijk functionarissen concrete verbeteracties uitvoeren, krijgt die samenwerking een impuls. Het project richt zich *niet* op de investeringen die bedrijven, veiligheidsregio's en ministeries doen in het versterken van hun eigen veerkracht en optreden bij crises. Het project richt zich nadrukkelijk op de onderlinge afstemming, deze zogenaamde 'koppelvlakken' waarbij partijen iets met elkaar moeten.

Het project heeft tot doel actieve netwerken te stimuleren waarin die samenwerking in de praktijk tot uiting komt in de onderlinge relaties en in concrete afspraken over de verbetering van de onderlinge samenwerking.

Focus van dit project: drinkwater, elektriciteit, gas, olie, ICT & telecom

De vitale infrastructuur omvat vele partijen en netwerken. Voor de komende jaren is het belangrijk ons te richten op die voorzieningen, die anno 2015 als meest vitaal worden aangemerkt (voorlopige categorie 'A' uit de Herijking Vitaal). Dat wil zeggen dat de impact bij uitval groot is en tot ontwrichting van onze samenleving kan leiden. Het gaat dan om drinkwater, elektriciteit, gas, olie, ICT& telecom.

Doelgroep: regionaal netwerk per sector

Het project gaat er vanuit dat we leven in een netwerksamenleving en dat we dus ook zullen moeten organiseren rondom netwerken. Dat betekent dat we uitgaan van de netwerken van functionarissen die in de praktijk ook echt iets met elkaar moeten afstemmen, regelen etc. Het zijn functionarissen die op de grens van 'binnen' en 'buiten' acteren (grenswerkers) en die veelal de verantwoordelijkheid hebben om in het samenwerkingsproces te acteren namens hun organisatie. Dat zijn bij de bedrijven veelal business continuity managers of -adviseurs of liaisons, bij veiligheidsregio's en politie project- of programmamanagers, adviseurs en accounthouders. Het project ondersteunt hen bij het vinden van de juiste schaal voor de onderlinge samenwerking zodat onderlinge samenwerkingsafspraken ook concreet kunnen worden gemaakt en uitgevoerd. Naar analogie van de huidige samenwerking van veiligheidsregio's en waterpartners in 'dijkkringen', zal ook in dit project de fysieke inrichting van de vitale infrastructuur leidend zijn om te bepalen welke regionale netwerken zullen ontstaan. We kiezen ervoor om aan te sluiten bij de geografische gebieden waarbinnen de distributie van vitale voorzieningen is georganiseerd. Er komen dus regionale netwerken per sector. Heel concreet betekent dit dat het gebied waarvoor één drinkwatermaatschappij verantwoordelijk is, de schaal bepaalt voor het regionale netwerk dat samenwerkt rondom de continuïteit van de drinkwatervoorziening. Dat kan impliceren dat het netwerk bestaat uit één drinkwaterbedrijf en meerdere veiligheidsregio's of dat een netwerk bestaat uit één netbeheerder en meerdere veiligheidsregio's. Daar waar de schaal te groot is om daadwerkelijk samen te werken (denk aan landelijke netwerken, zoals die van sommige telecoaanbieders of het landelijke gastransportnet), vragen we de landelijke spelers een 'lead partner' uit de sector en contactpersoon aan te wijzen voor het regionale netwerk (analoog aan de afspraken die met defensie als vitale partner zijn gemaakt). Ook landelijke afspraken hebben immers een regionale uitwerking nodig.

Resultaten en planning

In Nederland werken bedrijven, veiligheidsregio's en ministeries, al geruime tijd aan de bescherming van vitale infrastructuur, ook vanuit de invalshoek rampenbestrijding en crisisbeheersing. In de Wet veiligheidsregio's wordt benadrukt dat samenwerking met crisispartners van cruciaal belang is en dat over de rampenbestrijding en crisisbeheersing met crisispartners moet worden afgestemd. Mede daarom hebben diverse veiligheidsregio's convenanten afgesloten met vitale sectoren, zoals bijvoorbeeld drinkwatermaatschappijen. Met dit project willen we daarop voortborduren door de bestuurlijke ambities ook écht te vertalen naar de

uitvoeringspraktijk en daar de samenwerking een impuls te geven. Binnen het project worden de volgende resultaten onderscheiden:

A. Eenduidige rolopvatting veiligheidsregio in relatie tot rijk en vitale partners

Er is nog veel onduidelijkheid over de rol van de veiligheidsregio in de vitale infrastructuur. Dat maakt de samenwerking met de ministeries en met vitale partners, veelal nationaal georganiseerd, lastig. Een eenduidige rol van de veiligheidsregio in de vitale infrastructuur moet dus worden uitgewerkt naar concrete taken. Deze taken zijn uit te werken rond acht thema's die ook in veel convenanten zijn benoemd:

1. Inrichten en faciliteren regionale netwerken: de Veiligheidsregio heeft een wettelijke taak om partijen bijeen te brengen rondom het risicoprofiel en afspraken in de crisisbeheersing (platformfunctie)
2. Vertalen dreigingsanalyse en risicobeoordeling naar regionale context: internationale en landelijke inzichten over bedreigingen van de continuïteit moeten een plek krijgen in het risicoprofiel. Gezamenlijke duiding van de risico's en betekenisgeving voor de inzet is van belang.
3. Risicobeheersing: het gaat om risicocommunicatie, advies bij vergunningverlening, toezicht op continuïteit bij bedrijven, maar ook over eigen continuïteit / functioneren veiligheidsregio bij uitval
4. Opleiden, trainen, oefenen: gezamenlijk opleiden en trainen oefenen met partners
5. Alertering / alarmering: afspraken over wie, wanneer, wie alarmeert en rol meldkamer(s)
6. Informatievoorziening en crisiscommunicatie: delen van informatie (onderling) en afstemmen bij communicatie in de richting van publiek
7. Crisismanagement: afspraken over opschaling, inzet, afschaling in algemene kolom en functionele kolom (ook met rijk)
8. Tijdelijke noodvoorzieningen / capaciteiten en distributie: afspraken over prioritering en wie wat distribueert, maar bijvoorbeeld ook inzet defensiecapaciteit.

B. Agenda met samenwerkingsafspraken per sector

Op basis van de acht thema's worden ook de verbeterpunten in de onderlinge samenwerking benoemd. De specifieke acties kunnen per regionaal netwerk verschillend zijn (afhankelijk van de samenwerking op dit moment), maar de agenda waarover per sector afspraken moeten zijn gemaakt, wordt vanuit dit landelijke project, in afstemming met de vitale sectoren, NCTV en Veiligheidsberaad gemaakt. Het gaat om een agenda met samenwerkingsafspraken per sector op basis van een concretisering prioritering per sector van de acht thema's naar enkele speerpunten voor de komende jaren. Daarmee ontstaan er duidelijke opdrachten voor ieder regionaal netwerk.

C. Actieplan regionaal netwerk per sector en een nationaal actieplan

Per regionaal netwerk worden de verbeteracties in de onderlinge samenwerking geïdentificeerd en wordt een actieplan opgesteld waarin de verbeteracties staan benoemd, wie dat oppakt en binnen welke termijn. De veiligheidsregio's nemen hiertoe het initiatief vanuit hun platformfunctie om de partijen in het regionale netwerk (bijvoorbeeld het regionale netwerk rond 'elektriciteit') bijeen te brengen. Voor het opstellen van de actieplannen kunnen taken worden verdeeld en dat één veiligheidsregio in de lead komt om namens de anderen de concretisering in deze sector uit te werken. Overigens kan dat ook andersom tussen de bedrijven uit één sector worden afgesproken. Uiteindelijk worden de regionale actieplannen voorgelegd aan de betrokken bedrijven en veiligheidsregio's. Alle deelnemende organisaties in het netwerk moeten zich kunnen vinden in de uitwerking van de verbeteracties, planning en andere onderlinge afspraken het eigen werkgebied. Daarnaast wordt door de verantwoordelijke ministeries één nationaal actieplan opgesteld met verbeterpunten in de samenwerking die op rijksniveau moeten worden opgepakt.

D. Menukaart voor de uitvoering

Het is belangrijk dat de betrokken partijen worden ondersteund in de te maken afspraken en er optimaal gebruik wordt gemaakt van bestaande kennis en kunde op dit vlak (bijv. uit lopende projecten). Daarom zal het project de uitvoering faciliteren door een 'menukaart' te maken waarin diverse instrumenten, best practices en onderzoeken staan vermeld met daarin een korte beschrijving en relevante contactgegevens.

Resultaat	Planning
Rolbeschrijving veiligheidsregio	September 2015 (vaststelling stuurgroep)
Agenda met samenwerkingsafspraken per sector	Begin 2016
Actieplan per regionaal netwerk en nationaal actieplan	Medio 2016
Menukaart voor de uitvoering	Begin 2016 en daarna actualisatie per half jaar

Investing

Het project 'Continuïteit van de Samenleving' vraagt van iedere veiligheidsregio een investering van € 3.700,-. Dit betreft een bijdrage aan de projectkosten, die bestaan uit de kosten van een uitvoerend projectleider, bijeenkomsten/consultaties en een budget voor communicatie. Vier veiligheidsregio's (Rotterdam-Rijnmond, IJsselland, Kennemerland en Groningen), NCTV en GasUnie stellen 'om niet' personeel beschikbaar voor het projectteam. Ook het ministerie van VenJ stelt voor dit project financiële middelen ter beschikking. Het bedrijfsleven is via de Commissie Vitale Infrastructuur betrokken bij de uitvoering van dit project en zal op diverse momenten gevraagd worden mee te denken en te werken.

Naast de financiële bijdrage van iedere veiligheidsregio, zal rekening moeten worden gehouden met capaciteit voor het voorbereiden, vaststellen en uitvoeren van de 'eigen' verbeteracties. Dit is echter reguliere capaciteit voor het uitvoeren van reguliere verantwoordelijkheden. Veel veiligheidsregio's verrichten overigens al activiteiten op dit terrein, het project sluit daarom aan bij lopende inspanningen en prioritering. Door samen op te trekken in dit project en kennis te delen, wordt het wiel maar één keer uitgevonden en wordt het voor de nationale overheid en vitale partners ook makkelijker om (inhoudelijke en procesmatige) afstemming met veiligheidsregio's te organiseren.

Tot slot

Door verdere globalisering, klimaatverandering, urbanisering en vooral informatisering is onze samenleving steeds complexer geworden, zijn de afhankelijkheden van en tussen vitale voorzieningen groter geworden en is de kwetsbaarheid vergroot. Er zijn nieuwe soorten risico's waarmee we rekening moeten houden en veelal hebben we te maken met onzekere risico's met onvoorziene gevolgen. Dat vraagt een nieuwe manier van crisisbeheersing. We moeten leren improviseren zodat we hiermee kunnen omgaan, we moeten investeren in veerkracht zodat uitval van vitale voorzieningen niet leidt tot maatschappelijke ontwrichting en we moeten leren omgaan met een veelheid aan betrokken partijen met eigen verantwoordelijkheden. Passend bij die nieuwe uitdagingen wordt vanuit dit project de samenwerking van betrokken bedrijven, veiligheidsregio's en ministeries gestimuleerd en gefaciliteerd. Samenwerkingsverbanden (netwerken) vragen daarbij continu onderhoud. In het project moet daarbij ruimte zijn voor uitproberen, (af)leren en experimenteren in die onderlinge samenwerking, terwijl er tegelijk wordt ingezet op een set van basisafspraken waaraan partijen elkaar kunnen houden en elkaar op kunnen aanspreken. Het gaat erom dat duidelijk wordt wat we van elkaar mogen verwachten bij elk soort situatie en dat er straks een duurzame basis ligt voor succesvolle samenwerking in de komende jaren.